

РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Орест Полотай

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, Львів, Україна

Розглядається суть національної безпеки та економічної безпеки зокрема. Показано, які основні функціональні складові притаманні поняттю «Економічна безпека підприємства». Розглянуто спеціальні основні функції, які в сукупності характеризують процес створення та захисту інформаційної складової економічної безпеки. Наведено перелік комплексу робіт, які спрямовані на реалізацію заходів з розробки та охорони інформаційної складової економічної безпеки торговельного підприємства.

Економічна безпека є об'єктивною потребою і найдорожчою цінністю для організацій, які працюють в різних секторах економіки [1].

В ситуації світової економічної кризи, особливо гостро постає питання економічної безпеки підприємств національних економік. Глобалізація світових ринків посилює ступінь залученості до кризових процесів всіх підприємств України, зокрема, в сфері торгівлі.

Сучасний стан суспільного розвитку набуває досить суперечливого характеру. Поруч із масштабними досягненнями в усіх сферах суспільства виникають різноманітні конфлікти, результати діяльності підприємств заходять у протиріччя з навколишнім середовищем, і часто ставлять під загрозу добробут і, навіть, життя людей. За цих умов кожна держава в ім'я існування, самозбереження та прогресу вирішує питання національної безпеки.

Національна безпека – це комплексне поняття та система, до якої входять економічна, військова, екологічна, політична, інформаційна та інші види безпеки як підсистеми, що у свою чергу також є системами. Хоча вирішальна, базова роль належить економічній безпеці.

Безпека підприємництва є однією із складових частин економічної безпеки держави. Останній рівень складається з багатьох напрямів організаційно-управлінської діяльності держави, в тому числі і зі створення сприятливого клімату для розвитку підприємницької діяльності.

Існують такі основні функціональні складові поняття «Економічна безпека підприємства»: фінансова складова; інформаційна складова; техніко-технологічна складова; інтелектуальна й кадрова складові; політико-правова складова; екологічна складова; силова складова. З досвіду понад 50 підприємств, лівову частку у забезпеченні економічної безпеки торговельних підприємств, виступає інформаційна складова, яка полягає у ефективному інформаційно-аналітичному забезпеченні господарської діяльності підприємства.

Розвиток сучасного суспільства неможливий без інформаційного забезпечення всіх сфер діяльності людини, зокрема, без надійного захисту інформації. Особливої гостроти ця проблема набуває у зв'язку з масовою комп'ютеризацією, об'єднанням ЕОМ у комп'ютерні мережі та використанням мережі Інтернет [2].

Саме для цього на підприємстві створюються спеціальні служби, що виконують функції, які в сукупності характеризують процес створення та захисту інформаційної складової економічної безпеки, до таких належать:

1. збирання всіх видів інформації, що має відношення до діяльності того чи того суб'єкта господарювання;

2. аналіз одержуваної інформації з обов'язковим дотриманням загальноприйнятих принципів і методів організації робіт;

3. прогнозування тенденцій розвитку науково-технологічних, економічних і політичних процесів на підприємстві, в країні та у світі стосовно конкретної сфери діяльності, а також показників, яких необхідно досягти суб'єкту господарювання;

4. оцінка рівня економічної безпеки за всіма складовими та в цілому, розробка рекомендацій для підвищення цього рівня на конкретному суб'єкті господарювання;

5. інші види діяльності з розробки інформаційної складової економічної безпеки (зв'язок із громадськістю, формування сприятливого іміджу фірми, захист конфіденційної інформації).

На підприємство постійно надходять потоки інформації, що розрізняються за джерелами їхнього формування (виникнення).

Оперативна реалізація заходів з розробки та охорони інформаційної складової економічної безпеки здійснюється послідовним виконанням певного комплексу робіт, а саме:

1. збирання різних видів необхідної інформації, що здійснюється через офіційні контакти з різноманітними джерелами відкритої інформації, неофіційні контакти з носіями закритої інформації, а також за допомогою спеціальних технічних засобів;

2. обробка та систематизація одержаної інформації, що провадиться відповідною службою підприємства (організації) з метою упорядкування для наступного більш глибокого аналізу;

3. аналіз одержаної інформації, котрий включає всебічну обробку одержаних даних з використанням різних технічних засобів і методів аналізу;

4. захист інформаційного середовища підприємства, що традиційно охоплює:

- заходи для захисту суб'єкта господарювання від промислового шпіонажу з боку конкурентів або інших юридичних і фізичних осіб;
- технічний захист приміщень, транспорту, кореспонденції, переговорів, різної документації від несанкціонованого доступу заінтересованих юридичних і фізичних осіб до закритої інформації;
- збирання інформації про потенційних ініціаторів промислового шпіонажу та проведення необхідних запобіжних дій з метою припинення таких спроб.

5. Зовнішня інформаційна діяльність, котру спрямовують на створення в очах громадськості сприятливого іміджу торговельного підприємства та протидію спробам завдати шкоди репутації даної фірми через поширення про неї хибної інформації.

Отже, в умовах сьогодення, захист інформації торговельного підприємства, виступає одним з головних чинників забезпечення його економічної безпеки.

Література

1. Економічна безпека підприємства : навчальний посібник / укл. І. П. Отенко, Г. А. Іващенко, Д. К. Воронков. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2012.

2. Захист інформації стосовно громадянина. [Електронний ресурс]. – Режим доступу з http://pidruchniki.com/1765071851337/ekonomika/zahist_informatsiyi_stosovno_gromadyanina